

# TERRITORI: La població



Si et proposo que m'expliquis la relació entre el creixement de la població i el consum de recursos naturals, és molt possible que no tinguis gaires dificultats per contestar-me. Ara bé, si et demano com podem afrontar les conseqüències del creixement de la població, pot ser que et resulti més difícil de respondre.

Al principi del segle XXI el creixement de la població es troba entre les tendències que més contribueixen a la degradació ambiental del planeta, juntament amb d'altres tendències com la pèrdua de biodiversitat i l'augment de la temperatura.

Però el que és més rellevant és que l'augment de la població actua intensificant la resta de factors.

## recorda que...

- Durant el segle XX el creixement de la població s'ha produït tant en els països industrialitzats com en els països en via de desenvolupament.
- El model econòmic promou l'acumulació de riqueses i és caracteritzat pel malbaratament dels recursos naturals.

## aquest mes coneixeràs...

- La relació existent entre la població i els recursos naturals de la Terra.
- La desigualtat en el consum de recursos de la població.
- Les conseqüències del model de consum dels països industrialitzats i la necessitat d'adoptar un nou model basat en el consum sostenible dels recursos naturals.
- La necessitat d'estabilitzar el creixement de la població.
- El paper de la dona en l'estabilització de la població.

La tendència de creixement de la població no és igual a tot arreu. En els països industrialitzats la població està molt estabilitzada, i en alguns casos ha començat a disminuir. En els països en via de desenvolupament és, en canvi, on es concentra el creixement de la població: les millores nutricionals, la higiene i els progressos en la salut pública augmenten l'esperança de vida i disminueixen els índexs de mortalitat.

En canvi, les poques possibilitats econòmiques dels països més pobres del món obliguen les parelles a dependre de famílies nombroses per treballar la terra o fer-se càrrec de les feines domèstiques. Els índexs de fecunditat, sobretot en els casos en els quals la dona no té accés a l'educació, són molt elevats.

Per avançar cap a una solució cal que els països rics i els països pobres del planeta aportin conjuntament els seus esforços per tal de combatre la pobresa, estabilitzar el creixement de la població i definir un model de consum que respecti els sistemes naturals del planeta. És més, actualment disposem dels instruments necessaris per fer-hi front.



La pobresa i la degradació ambiental estan profundament relacionades: el model de consum irracional de la societat occidental concentrat als països rics ha produït una sobreexplotació dels recursos naturals del planeta; les regions més pobres del planeta depenen també de l'exploració dels recursos naturals locals per a la seva subsistència.

**La població creix. Els sistemes naturals, en canvi, no s'expandeixen. La disminució de la disponibilitat de recursos naturals per persona amenaça la qualitat de vida i, fins i tot, la pròpia vida de gran part de la població.**

## ACTIVITAT: la població

### Recorda que:

L'esperança de vida en néixer és el nombre mitjà d'anys que viu una persona.

La taxa de mortalitat materna declarada és el nombre oficial de dones que perden la vida en donar a llum un nadó viu. En països en els quals no existeixen censos fiables de la població, la xifra pot estar infravalorada.

La taxa de creixement anual de la població és el percentatge de població que augmenta en un any.

La taxa de fecunditat total és el nombre mitjà de fills que té cada dona.

La contracepció és el conjunt de mesures destinades a evitar l'embaràs. Poden ser mesures com l'educació o la planificació familiar o bé instruments com els preservatius.

Pots trobar més informació :

*Guia educativa per al consum crític* <[www.sodepau.org](http://www.sodepau.org)>

*Informe sobre el desenvolupament humà 2001* del PNUD (Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament). Barcelona: Centre UNESCO de Catalunya i altres, 2001.



Ara ja tens una idea més concreta de les conseqüències del creixement de la població, la necessitat d'estabilitzar-la i les diferents vies per aconseguir-ho.

Saps, però, interpretar aquestes dades?

Dades sobre la supervivència	Espanya	Sierra Leone (Àfrica)
Esperança de vida en néixer (1995-2000)	78,1 anys	37,3 anys
Taxa de mortalitat infantil (1999)	6 nadons per cada 1000 nascuts vius	182 nadons per cada mil nascuts vius
Taxa de mortalitat en menors de 5 anys (1999)	6 per cada 1.000 nascuts vius	316 per cada mil nascuts vius
Persones sense expectatives de viure més de 60 anys (1995-2000)	10,1% de la població	69,5% de la població
Taxa de mortalitat materna declarada (1980-1999)	6 per cada 100.000 nadons nascuts vius	No hi ha dades disponibles

Les dades que hi ha entre parèntesi corresponen als anys en els quals s'han obtingut les dades. Les dades sobre la població que presenta aquesta activitat formen part de l'*Informe sobre el desenvolupament humà 2001*.

Saps per què les dades sobre la supervivència són tant diferents en aquests dos països? Per què creus que falten dades?

Relaciona amb fletxes les característiques següents amb el tipus de població a què es refereixen:

- Elevat creixement de la població
  - Més població urbana que població rural
  - Poca població de més de 65 anys
  - Ús de la contracepció molt baixa
  - Taxa de fecunditat molt baixa
- ◆ A- País en via de desenvolupament
- ◆ B- País desenvolupat

Quines característiques té la població A? I la població B?

---

Explica quina relació hi ha entre els següents termes:

- taxa de fecunditat
- educació de la població
- utilització de la contracepció
- creixement de la població

Si ho prefereixes pots dibuixar un mapa conceptual.

---

Fes una breu redacció on apareguin les següents paraules:  
medi ambient – recursos naturals – creixement de la població.

### Per reflexionar...

Ara és el moment de reflexionar sobre quins són realment els reptes que s'han d'afrontar en l'àmbit mundial per tal d'estabilitzar la població:

Calen, en primer lloc, polítiques governamentals favorables per a combatre la pobresa que oprimeix els països en via de desenvolupament, i que les empreses i institucions tinguin un paper actiu a l'hora d'aplicar-les. Aquestes polítiques s'han d'elaborar a partir de la col·laboració entre els governs dels països desenvolupats i dels països en via de desenvolupament.

Cal assegurar l'educació i la formació de tota la població del món per tal de facilitar l'accés a la informació, a les oportunitats de treball i a una millora de la qualitat de vida. Cal també invertir esforços en la planificació familiar i en la proliferació de serveis sanitaris que cobreixin tota la població.

En l'àmbit personal, cal estar informats i ser crítics envers les grans empreses multinacionals que exploten els països en via de desenvolupament i que perpetuen la situació de pobresa d'aquests països.